

Димка МИТЕВА

РЕЧ ПО ПОВОД НА 60–ГОДИШНИНАТА ОД
РАЃАЊЕТО НА ПРОФ. ТОМЕ САЗДОВ И
35–ГОДИШНИНАТА ОД НЕГОВАТА ДЕЛНОСТ

**РАБОТНИЧКИОТ УНИВЕРЗИТЕТ "КРСТЕ МИСИРКОВ" -КИЧЕВО
И КУЛТУРНО ПРОСВЕТНАТА ЗАЕДНИЦА - КИЧЕВО**

ВЕ ПОКЛУВАЈАТ на
КНИЖЕВНО НАУЧНА ВЕЧЕР
Со ПРОФ. Д-р ТОМЕ САЗДОВ

Воведен збор: Д-р. ДИМКА МИТЕВА

*****

Време : 22 Септември 1994 г. во 19:00 часот.

Место : Салон на РАБОТНИЧКИ УНИВЕРЗИТЕТ - КИЧЕВО

ДАМИ И ГОСПОДА,
ДРАГИ ПРИЈАТЕЛИ,

Особено ми е драго што се наоѓам меѓу Вас за да ги одбележиме заенички двата јубилеја на нашиот истакнат јубилар професор д-р Томе Саздов, несомнено еден од нашите најпознати и најистакнати фолклористи. Со други зборови – корифејот на македонската фолклористика.

А има и една посебна причина што се радувам. Досега јас никогаш не сум присуствувала во Кичево, иако многупати сум имала можност.

Убава е идејата токму Работничкиот универзитет „Крсте Мисирков“ и Културно-просветната заедница на Кичево

да ја организираат оваа средба со професор Саздов за неговото дело.

Проф. Саздов навлегува веќе во VII деценија од својот живот. Тој е активен научен работник веќе 35 години. И двата овие факта се доволна причина во животот на еден човек, посебно на научниот работник за да се направи една ретроспектива на она што има сторено проф. Саздов во периодот што го обележуваме.

Основните податоци за животот и делото на проф. Саздов, верувам, на многумина од вас Ви се познати.

Меѓутоа, јас ќе си дозволам да Ве потсетам на некои од нив. Проф. Саздов е роден во 1934 година, значи точно пред 60 години во Скопје и целокупното свое образование, основно училиште, гимназија и Филозофски факултет, група Јужнословенска книжевност го има завршено во Скопје. Работи во прво време како новинар, но набргу е избран за асистент на Филозофскиот факултет во Скопје.

Со тоа е и определена неговата научна кариера. Тој докторира на истиот факултет на тема: „Животот и делото на Марко Цепенков“.

Откако претходно се определи дека неговите првенствени научни интереси ќе бидат македонското усно народно творештво, иако одвреме-навреме ќе пишува мошне компетентно и за други области од македонската литература, за овие 35 години, да повторам, голем број трудови на проф. Саздов се токму од македонската фолклористика, попрецизно кажано, од народното усно творештво на Македонците.

Невозможно е, а не е ни неопходно во овој свечен момент да ги претставиме подробно неговите трудови. Ќе се задржиме само на некои од нив. Но претходно ќе кажам дека научната актива на проф. Саздов е содржана во над 250 библиографски единици од кои повеќе одделни негови книги, научни прилози во познати фолклористички и други списанија кај нас и во странство, голем број стручни прилози итн.

Уште пред речиси 35 години проф. Саздов како млад научен работник ја објави како посебна книга „Македонската народна поезија“ а по извесно време се појави и трудот

„Преглед на македонската народна поезија“, којашто стана веднаш неодминлив учебник за студентите и наставниците по македонски јазик и литература.

Понатаму се редат книгите Студии за македонската народна книжевност, монографијата за Марко Цепенков во 1974 година, за Кузман Шапкарев во 1975 и Стефан Верковиќ во 1976 година.

Како познат научник од македонската народна книжевност проф. Саздов е ангажиран и во многу други издавачки потфати. Тој е автор на антологиите на епските народни песни (Грива тресе бисер рони во 1970 година, Македонските народни приказни во 1972 година, Збирка народни песни од југословенска Македонија, Атина 1979 година, Македонска народна лирика, печатена во Ниш во 1981 година).

Проф. Саздов учествуваше во издавањето на Собраните дела на Марко Цепенков во 10 тома, а сам ги има подготвено Избраните дела на Кузман Шапкарев во 5 книги во 1986 година.

Треба да се каже дека извонредно е драгоцен неговата веќе спомената монографија „Марко Цепенков како собирач на македонски народни умотворби“. Добро познат со сè што е напишано за оваа знаменита личност од нашата културна преродба проф. Саздов доаѓа во своите повеќегодишни проучувања до нови податоци за животот и делото на Марко Цепенков и од многу страни го осветлува неговото дело.

Проф. Саздов своите проучувања ги изнесува со еден убав јазик, но не суво и студено како што обично бара научниот стил од други научни области, ами живо и разбирливо за секого.

Споменавме повеќе трудови на проф. Саздов. Меѓутоа, треба да додадеме дека во најново време Саздов ни подари еден синтетичен труд под наслов „Македонската народна книжевност“ во којашто ни дава преглед на целокупното наше творештво тоа е едно. А нов труд од таа област е усната книжевност на Македонците излезена во 1992 година.

Од своја страна ќе кажам дека оваа година по повод 60-годишнината од раѓањето на проф. Томе Саздов и 35-го-

дишнината од неговата дејност излезе книшката на Благој Стоичовски за животот и делото на проф. Саздов во издание на младиот издавач Струм-Скоп – Скопје.

Во рамките на ова мое скромно излагање не можам да не кажам барем неколку збора за широките интереси и ангажмани на проф. Саздов во културниот и пошироко во општествениот живот на македонскиот народ....

За својата неуморна и плодна работа нашето општество му се има оддолжено со поголем број признанија и награди: Републичката награда „Климент Охридски“ (1976), па „13 Ноември“ (1987), „11 Октомври“, највисоката државна награда, во 1994 година. Забележливо признание е и наградата на Балканскиот фестивал за народни песни и игри што се одржува во Охрид за најдобра книга од доменот на фолклорот во 1988 година.

Проф. Саздов го красат многу убави особини. Тој е радо виден гостин на разни трибини, па не е случајно што ете и кичевчани сакаат меѓу првите да ги одбележат неговите јубилеи.

Тој е омилена личност. Него го сакаат не само студентите, ами и културните, научните, образовните кругови во земјата и надвор од неа, обичните граѓани, зашто е по својата природа мошне комуникативна личност, полн со знаења и иницијативи. Секогаш готов да помогне, да ислуша, да даде совет, да поттикне, да поддржи, да пофали, а тоа е особено важно во целата културна дејност, особено би рекла во научната работа. Помагање на младите научни работници и студенти е една од првите грижи на проф. Саздов.

Проф. Саздов се наоѓа во својата полна научна зрелост. Од него македонската наука, па и не само таа, општо сите ние очекуваме уште многу и многу трудови, иницијативи, помош и тој несомнено ќе нè награди.

Да му посакаме на овој навистина добар и прекрасен човек, професорот Саздов, долг живот и добро здравје за да нè изградува со нови успеси во науката и во културниот живот воопшто.

Работнички универзит, 22 септември 1994 г.   Д. М.